

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federationii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre sase lune 7 fl. 50 cr
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tups'a timbrala pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 6/18. ianuariu 1868.

Diurnalele oficiose mai a le tuturoru staturiloru europene afirmeza merèu, cã pacea ar fi ascurata pre mai lungu tîmpu(?) ceea ce nu se prea crede, neci chiaru in regiunile cele mai innalte d'in Vien'a, unde totu-si bucuros s'ar crede, precum bucuros erèdemu ceea ce dorim. Scirile cari sosescu incoce d'in locuri ponderose de la Paris, tote consuna in aceea privintia, cã inarmarea in Francia nu ca sê incete, dar se urmeza in dimensiuni de ce in ce mai mari, si cã conclusele d'in urma a le Camereloru francesei, justifica pre deplinu acele sciri neodihnitore. Intru adeveru, corpulu legelativu alu Franciei au primitu in 14 ian. prin 199 voturi, contra 66, proieptulu de lege a supr'a reorganisatiunii milit. E de insemnatu cã acesta minoritate e un'a d'in cele mai mice cari s'a ivitu vre odata in sinulu acestei adunâri, contra unei propusetiuni a guvernului sub domnirea lui Napoleonu. Cu tote inse, neci o manifestatiune de entusiasmu (precum s'au intemplat cu alte ocasiuni) n'au urmatu dupa procliamatiunea votului Camerei; ceea ce dovedesce cã majoritatea in sa-si sentiã cã sacrifica popularitatea si interesele sale personale, necesitatiloru politice a momentului si dorintiei sale de a nu-si desparti caus'a sa de a guvernului. Acestoru-a, prin organulu dlui Vuitry si intr'unu lungu discursu, combatutu prin d. Picard (d'in opuset.) staru a ascurã majoritatea, a supr'a intrebuintiarei ce va face d'insulu de fortiele exceptiunali date, de Camera, sub dispusetiunea sa. Presedintele consiliului de statu s'a incercatu a demustrã cã articlii legii relative la organizatiunea milit. nu tientescu decâtu a imbunetati legelatiunea actuala, fãra a o ingreunã si cã nouele dispusetiuni nu voru fi interpretate si aplecate decâtu intru interesulu pazei (?). Indata dupa votu, Camer'a s'a amanatu pre 8 zile. Parintii patriei a si meritatu vacantiile. — In urmarea legii votate, Francia va avè in scurtu una oste infricosiata, prevediuta cu ucidetoriele arme a le inventiunii mai noue. Sê nu ne mirãmu daca mane, poimane ne vomu pomeni cu scirea cã Austri'a, prospet'a aliata a Franciei, va incepe a cumperã cai, pre socotel'a guvernului francescu.

Diurnalele de aici impartiesescu estrase d'in cuventulu de tronu alu Domnitoriului Romaniei, rostitu romanesc la deschiderea Camereloru, prin care Domnitoriulu constateza progresulu, leniscea cu ocasiunea alegeriloru, imbunetatierea stãrii financiare, si anuncia cã guvernulu va propune mai multe proiepte de legi intru interesulu statului. Noi asceptãmu ca diurnalele d'in Bucuresci sê ni aduca testulu insu-si spre a-lu potè publicã si noi intru intregimea sa.

Noulu ministeriu italianescu publicase nescari documinte secrete relative la ultimele evineminte, prin cari D. Ratazzi se compromite de a fi fostu intiesu cu Garibaldi, — ceea ce au datu ansa in sied. de 14 ian. a parlamentului ital. la unele discussiuni intre Ratazzi si Menabrea, (noulu ministru de int.) Ratazzi s'a plansu cã guvernulu n'ar fi reprodusu tote documintele privitorie la acesta afacere si se insarcinã insu-si a le completã prin documinte noue. Camer'a a ordenatu tiparirea lor.

Noutãtile d'in Mesicu porta datulu d. 9. dec. a. tr si ni aducu discursulu lui Juarez rostitu cu ocasiunea deschiderii Congresului, apoi respunsulu lui Montes, presedintele adunãrii. Partea cea mai interesanta a documinteloru e justificarea esecutãrii de Queretaru (a A-ducelui lui Massimilianu si a consortiloru sêi); precum si ascurarea cã, drãpa ce s'a facutu destulu necesitatii, ce reclamase salutea Republicei, guvernulu mesicanu va adoperã de a vindecã relele invasiunii straine prin o portare generosa si im-

pacitoria. — Cu tote cã fusese in rebelu cu trei poteri europene — dice presied. Republicei — si cã relatiunile sale cu tote poterile fusese intrerupte, d'in caus'a recunoscerii imperiului, totu-si nu va face pre nationalii loru a suferi neci chiaru pre ai Franciei. Elu se considera ca si candu nu ar fi fostu in rebelu cu acesta tiera, ci numai cu guvernulu ei, si agresiuniloru militari, a caroru obieptu fu d'insulu d'in partea acestui-a, opune discursurile pronunciate prin membrii opusetiunii in corpulu legelativu alu Franciei. (Totu atãte lovituri in costele imperatului Napoleonu Red). D'in caus'a acestei osebiri, Francii insi-si, cari locuescu in Messicu, voru urmã a se bucurã de protectiunea legiloru si autoritatiloru messicane, cu acelu-a-si titlu ca si toti cei lalti straini ne-representati. — Cetitorii nostri cunoscu d'in scirile elect. publ. in nr. tr. cã in provinciã Yucatan s'a escatu turburãri, spre infrenarea rescolatiiloru, presedintele Republicei au tramisu unu corpu de 3000 feciori sub ordinile generalului Porfiriu Diaz,

Activitatea dietei Ungariei.

Pentru ca on. publicu cetitoriu sê aiba firulu conducatoriu intru intielegerea desbateriloru ulteriori a le dietei Ungariei deschise la 14. dec. 1865. ne sentim indetorati a face o scurta revista asupr'a activitatii ei de pana acum.

Deschidendu-se diet'a in palatiulu regescu d'in Buda prin Maiestatea sa la 14. dec. 1865. demaneti'a la 10 ore, deputatii s'au intrunitu la prim'a siedintia dupa prandiu la 2 ore in sala museului. Siedintia fu deschisa prin presedintele interimale Sig. Bernãth, celu mai betrãnu deputatu. Puntulu principale alu cuventãrii presiedintelui, cu care si-a ocupatu loculu, intoneza speranti'a in succesu, cã ei diet'a acum nu se basedia numai pe promisiuni, ci pe fapte, cum e chiamarea ardeleniloru la diet'a comuna d'in Pest'a si provocarea Croatiei la restaurarea unirei; fini cu : sê traiesca regele, sê traiesca patri'a. Dupa aceste areta copii autentice a cuventului de tronu, care la dorinti'a casei se citeste si fu urmaritu de aplause sgomotose. Eduardu Zsedenyi reflectandu la greutãtile intemperate cu ocasiunea verificatiuniloru si in anulu 1861. introba de casa daca se invoiesce la modificarea regulaminteloru de verificare. La aceste Franciscu Deák observedia cã cas'a nefindu inca constituita, nu pote schimbã regulamintele, si nici nu pote aduce decisiuni.

In 16 die c. cas'a deputatiloru tiene a II. sedintia. — Cotindu-se protocolulu siedintiei trecute presedintele interimale anuncia, cã au sositu doue sciri electrice; prin un'a orasiulu Fiume, gratuledia dietei, era cea-lalta e subscrisa de cãti-va colonisti magiari d' n Egiptu. Ambele fura primite cu vivate entusiastice.

Protesteleso sote in contra alegiloru unoru deputati se predau unui notariu pana candu se voru infintia sectiunile verificatorice. Apoi se cetescu numele deputatiloru, cari si-au datu literele credentiale, la numeru 306, cari prin sorte s'au impartitu in IX. sectiuni verificatorice. La propunerea lui Ladislau Tiszã a sectiuniloru se retraserã in locurile menite fie caroi-a spre a se consultã.

In siedintia d'in 20 diec. aflandu-se 246 deputati verificati cas'a deputatiloru se declara de constituita si purcede la alegerea oficialiloru. Si-alesu presiedinte pe Carolu Szentiványi cu 170 voturi si v-presiedinte c. Iuliu Andrásy. Unu locu de v-presiedinte la propunerea lui Deák s'a reservatu pentru ardeleni. Dupa aceste s'au datu votu pentru notari. Resultatulu s'a cetitu in siedintia din 21, diec. Alesi fura Csengeri, M. Dimitrievits, Georgiu Ioanovicu, L. Ráday si V. Toth; doue locuri se lasara pentru ardeleni.

Apropiandu-se serbatorile craciunului siedintiele s'au amanatu pana la 10 ianuariu 1866.

In 10 ianuariu 1866. diet'a si-reince pã activitatea. Dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute presedintele fece a se dà cetire la mai multe acte imperatesci, cari le immanuse Maiest. Sa inca in 14 diec. primatului spre acestu scopu. Actele cetite sunt manifestulu din 20 septb. 1865, diplom'a din opt. 1860. si patent'a d'in 26 faurariu. Se dede cetire si decisiunii dietei Croatiei de le 9 opt. 1861, care priveste la relatiunile de dreptu publicu de statu intre Croatia si Ungari'a, si legea despre representarea imperiului.

Apoi se ceti o scrisore a comisiunii cetãtii Fiume, in care se roga pentru uniunea cu Ungari'a. — In caus'a petitiuniloru pentru alegeri s'a decisu prin majoritate de voturi, ca petitiunile sê se dee pentru reportare la comisiunile verificatorice. — La cererea mai multoru deputati siedinti'a se preface in siedintia inchisa, in care s'a proieptatu, ca cu ocasiunea verificãriloru sê vorbesca numai doi dep. pro si doi contra; ce inse nu s'a primitu, pentru ca libertatea de vorbire sê nu suferu vre'o restringere.

In diu'a urmatoria dupa unele precedintie neinsemnate se adunara voturile pentru alegerea comisiunii de petitiuni si a comisiunii pentru verificarea diariului dietale. Resultatulu s'a cetitu in 12 ianuariu, candu totu-odatu s'au continuatu verificatiunile incepute in siedintia de mai nainte. Cu asta ocasiune veni pre tapetu caus'a alegerei lui Simeonu Papp d'in Visieulu Marmatei, in contra carai se affã o petitiune. Dup' o disputa lunga si infocatu in siedintia d'in 15 ian. s'a esmisu deputatulu Sulyok pre basea investigatiunii carui-a S. Papp fu verificatu. Totu in acesta siedintia s'a verificatu si dep. cerc. Oravitia, I. Fauru.

In siedintiele urmatorie pana la 26 ianuariu s'a continuatu verificatiunile. Noi vomu aminti numai verificãrile, cari ne atingu mai de aproape. Aname: In siedintia d'in 17. ianuariu s'a luat la de-batere petitiunea cumulativa a ganciloru d'in cottulu Aradului in contra comisiunii centrale. Dep. Fábian duce disput'a pe terenulu cestiiuniloru nationalitatiloru si poftesce investigatiune, Diet'a inse primesce parerea comisiunii verificatorice, care opummandu tote puntele petitiunii unulu dupa altulu nu o iè nici intr'o consideratiune.

In siedintia d'in 20 ianuariu se verificara cu unanimitate d'ntre romani Florianu Vargasi Sig. Popovicu, er' in cea d'in 22 ian. Ant. Mocioni fãra de vre'o contradicere, precum si I. Popovicu Deseanu, vorbandu in contra numai c. G. Ráday. In privintia alegerei deputatului D. Ionescu comisiunea verificatorica e pentru verificare, M. Szentkirályi in contra, la votisare majoritatea se scola pe langa verificatiune.

Siedintiele dietali d'in 25, 26 ian. fura mai interesanti. Se verificã I. Marthy (d'in cottulu Satumare, cerculu Carasieului) la a carui alegere ungurii au ucisu pe unu romanu si au ranitu pre mai multi, apoi Lud. Peley din cottulu Solnocu de mediulocu, cerculu alegatoriu alu Giboului, unde asemene desvoltara ungurii in contra Romaniloru o procedura barbara. — S'a ordenatu investigatiune la S. Cehu in contra alegerei lui Dècsey, la care ilegalitatea a fostu chiara ca lumin'a sorelui; ungurii inarmati au fostu inceputu bataia formale in contra Romaniloru, pe unulu l'au omoritu, si pre vre-o 200 i-au ranitu. Cu asta ocasiune deputatii romani si-radicara graiulu mai autãiu in asta dieta pentru aperarea drepturiloru poporului romanu. In contra alogerei dep. Medanu se ordinezã investigatiune, era I. Babesiu si Al. Mocioni se verifica cu unanimitate.

(Va urmã.)

Inca si famili'a nobila de RÁKÓTZI (Racolti'a) e de sange romanu.

(Docum.)

(Urmare.)

Causa nobilium Gabriellis, Joannis et Jacobi Rákotzy de Rákotzfalva ut actorum contra communitatem possessionis Kaltra Comitatu Szolnok inter. adjacentis ut I. I.

Levata in toties fata civitate Maros-Vásárhely sub interimali praesidio Illustris. Dni Samuelis comit. Bethlen de Iktár, Die 27. Nov. 1754.

Pro A. A. nobilibus Gabriele, Johanne et Jacobo Rákotzy de Rákotzfalva in statu immunitatis existentibus, procurator Madarasi de Dálnok.

Pro I. I. provido Mateiu Istia tanquam possessionis Kaltra jurato iudice, ratione officii sui tertio secum iuratis in suis ipsorum propriis, relinquorunquque eiusdem possessionis Kaltra incolarum contr. nominibus et in personis, etc.

A. A. Cum protestatione exhibent:

1. Literas admonit. relatorias sub A.)
2. Supplicem libellum Excel. reg. Gubernio porrect. cum indorsatione sub. lit. B.)

3. Paria literarum armalium a divo quondam Maximiliano imperatore pro anno 1572. nobili Francisco Rákotzy de Rákotzfalva antea etiam nobili, sed temporum vicissitudinibus, literarum superinde necessarior. fulcramento exuto, ob praeclara merita gratioso collatarum expos. an. 1694. die 18. dec. medio nobilium Ladislai Rákotzy de Pintik, suo, ac Joannis de Szükerek et alterius etiam Rákotzy in Girot, residentium fratrum suorum nominibus, et in personis, ut et Rákotzy Dsurka, Cozma in Kopolna, suo iterum ac fratris sui Rákotzy Dsurka Paskuj nominibus et in personis, in Conservatorium Venerabilis

Conventus allatarum et depositarum ac ex eodem conservatorio penes requisitorium ad expositionem nobilium Gabrielis, Johannis, Jacobi Makovei, Petri, et Ignatii Rákotzy de Rákotzfalva, suis ipsorum propriis, ceterorumque fratrum suorum cointeressatorum nominibus, et in personis anno 1753. die 1, aprilis legitime emanatum, repositarum, et sub autentico ejus Conventus sigillo extradatarum, litera C.) signatarum.

4. In legali transsumto, literas requisitionales, medio nobilium Sigismundi Irsai et Michaelis Ersekujvari in cottu Szolnok inter. Iurassorum, anno 1751. die 21. aprilis in Sessione magna confectas et emanatas; recognitionales item literas super nobilitate Gabrielis et Jacobi Rákotzy, medio nobilium Samuelis Szaniszlai, supremi attunc antefati cottus Szolnok inter. nobilium, et Stephani Felvintzi, anno 1744. die 22 junii in possessime Bálványos-Váralja cum duplicibus indorsatis testimonialibus. Testimonialis porro super nobilitate et consanguinitate pfator. Gabrielis et Jacobi Rákotzy, medio Ladislai Palatkai, antef. cottus Szolnok inter. supremi Iudicialium.

Anno 1746, die 9 dec. in possessione Katzkó, simul cum resolutione repetiti comitatus per nobil. Stephanum Janosi, ejusdem Iuratum Notarium. Anno 1747 die 17 januarii in possessione Szombattelke eidem adscripta. Recognitionales denique super 4. Sessionibus populosis in possessione O-Bogát, in rep. comitatu Szolnok inter. existente a Gabriele Rákotzy possessis, anno 1751. medio Adami Szatsvai iterati cottus Szolnok Vice Iudicis Nobilium confectas et emanatas sub litera D.)

Quibus inhaerendo concludunt et dicunt:

1. Constat Franciscum Rákotzy de Rákotzfalva indubiae nobilitatis hominem fuisse et anno 1572. nobilitatem suam de novo confirmatam reddidisse, lit. C.)

2. Constat Joannem Rákotzy an. 1694. in poss. Szúkerék commorantem et residentem, antefati Francisci Rákotzy posteritatem exstitisse, praememoratas armiales possedisse inque honorab. Conventum B. Mariae Virginis de Kolos-Monostro, suo fratrumque suorum nominibus conservandi gratia detulisse et eodem collocasse, litera C.)

3. Constat modernos actores Gabrielem, Johannem, Jacobum esse filios junioris filii antef. Johannis Rákotzy de Rákotzfalva, eosdem in statu nobilitatis perstitisse, eosdem conscriptionem non ingressos fuisse et ex iis Gabriele tres, Jacobum vero duos homines, onera publica bajulantes, tenere et possidere, litera D.)

Instant proinde actores humillime, ut ad dictamen legum patriarum in eodem statu nobilitatis et immunitatis judicialiter quoque manuteneantur, et pr. . .

Pro I. I.

Iuncti licet non comparuissent, praecitatis tamen actorum literis, instrumentis exhibitis rite excussis et ruminatis die 30 pfati mensis Novembris anni que in praemissis specificati 1754, taliter est:

Deliberatum (lit. B.)

1. Transsumto legali Honorab. Conventus B. Mariae Virg. de Kolos-Monostro, penes requisitorium benignum gloriosissime regnantis Suae S. Mjts mandatum, pro parte et in personis inter alios modernorum actorum die 1. msis aprilis anni noviss. evoluti 1753. emanatum, sub ejusdem Conventus authent. Sigillo per Rđum Joannem Biró, cathedr. Ecclesiae Albae-Carolinensis Canonicum Conservatorem, Sabbatho proxime ante Dominicam 24-am S. S. et individuae Trinitatis, anno modo fato 1753, extradato, litera C.) notato, constat, et quidem — 1-o. In iisdem comprehensis literis Armalibus, cum nobilitate Divi olim imperatoris ac regis Maximiliani II-i de dato Posonii die 27. msis Octob. anni 1572, in pergamenam confectis ac propria ejusdem imperatoris, Johannis item . . . (nume nedescrifiabilu) subscriptionibus, et prout e foraminibus zonae dignosci potuit, sigillo pendente, ast vel ob vetustatem, vel alias earundam literarum vicissitudines, sive per incuriam deperditum, munitas, nobilem **Franciscum Rákotzy** de Rákotzfalva, ob singularia ejusdem merita, alioquin etiam de nobili prosapia originem ducentem, ac nobilitari praerogativa gavisum, superindeque privilegia sufficientia habentem, sed ea, prout ipse asseruit, . . . casu proximis tunc . . . temporibus deperditam fuisse, una cum haereditibus et posteritatibus ipsius utriusque sexus universis, in coetum ac numerum verorum et indubitatorum nobilium regni Hungariae, partiumque eidem subjectarum nobilium, annumeratum, aggregatum et adscriptum fuisse.

2. Die vero 8 dec. anni 1694. iisdem literis armalibus cum nobilitate, immediate subnexa scriptura probat: Nobilis Ladislai Rákotzy de Pintik, suo ac fratris in Szúkerék, et alterius Johannis itidem Rákotzy in Gírot residentium fratrum suorum nominibus et in personis ab una, — item Rákotzy Dsurka, Kozma in Kápolna residentium et commorantium, suo iterum ac fratris sui Rákotzy Dsurka, Paskuj nominibus et in personis parte ab altera, — in conservatorium suprafati Honorab. Conventus adtulertur et intrascribiti postularunt literas armales.

3. Ex alio, penes legitimam proclamationem, Transsumto Tabulari pro parte, et ad instantiam modernorum actorum die 1-a msis Aprilis anni pariter 1753, sub sigillo judiciali et authent. Suae Smae Caes. reg. Mjts per spectab. ac magnif. magistrum Adamum Nemes protonotarium extradato literis B, C, D, E et F notato, et quidem

1. In eodem Transsumto, signanter lit. B. circa initium notatis inquisit. relatoriis, aequo pro parte modernorum actorum, medio nobilium Sigismundi Irsai et Michaelis Ersekujvari, comitatus Szolnok inter. Iurassorum, die 29 msis aprilis anni 1751, legitime confectis, testes grandes perhibent modernos actores, pariter eorundem adhuc fratres germanos **Ignath** et **Makové** nomine venientes, esse filios in vivis existentis Iuvon vocati, hic vero alterius pariter Iuvon quondam Rákotzy in possessione Szúkerék degentis, et quod tam moderni actores quam modo nominati eorundem majores vera ac indubitata nobilitari praerogativa gavisu exstitissent.

2. Sub titulo vero secundarum literarum C) pariter circa exordium notatis simplicibus testimonialibus seu recognitionalibus, die 22 msis junii anni 1744. medio nobilium Samuelis Szaniszlai supremi attunc Szolnok interioris Iudicis nobilium et Stephani Felvintzi de Bálványos-Váralja, propria illorum subscriptione ac sigillo munitis, audivit, in generali congregatione I. Cottus Szolnok inter. modernorum actorum literae armales cum nobilitate terminatae et invent. sunt, consequenter **Gabriel** et **Iacobus** in dicto cottu

Szolnok inter. tunc degentes, pro indubitatis nobilibus pronunciati, utque praefati testificantes recognoverint modo fatum Iacobum Rákotzy in possessione Kozma-Telke residentem, verum et indubitatum nobilem, eundem certo scire, pariter cunctos horum duorum (Gabrielis et Jacobi agnatos, tales nobiles existere. (va urmă.)

Câtu ne merge de bine la dieta si a casa!

Precum s'au apropiatu ungruii capitulandu câtra Laita, pentru ca sê puna corona impreuna cu siorgorii lor — fetului spurii „a dualismului“ asiè in aceea mesura dederă dosu natiunalităților; ma d'in fapte potemu inchide: cumcâ si ci mai mare parte se afla in ilusiunea acelor Schmerlingiani, cari au intonatu in dilele lor cu mandria: propriaminte ne-ci nu cunoscemu sê esista cestiune, ungrurésca, evinemințele neesorabili au documentatu inse contrariulu amar; vomu vedè dar' acusi, ore nu se voru desamagi si ungruii aceia, cari de vre unu anu incoce vorbescu d'in spatele calului cu Transilvania, si Croatia; era de nu cumva d'in intemplantare ar' fi alesu in dieta si o comisiune pentru „natiunalități“ — care pentru activitatea s'a s'ar potè numi „Comisiunea Cunctatoria“ — ai da a crede dupa tonulu diurnalistice, câ propriaminte cestiunea natiunalităților nice nu esista in Ungaria; cum sê esista candu acù si cestiunea jidaniloru inca e deslegata!

Si pana candu suntemu ignorati in regiunile mai' nalte; cum ne curgu trebile acasa? d. e. in unu comitatu liberale ca Biharia, in frunte cu unu comite era-si liberale d'in nume; — va fi bine inse sê cunoscemu elemintele constitutive a le comitatului.

Biharia — (decandu a inghititu „Districtulu de Beniusu, de aici poporulu dice Beinsiu, si nu Beiusiu) — mare ca o provincia, numera la 500 mii locuitori, intre cari facia cu tote elemintele 230 mii romani; la dieta se represinta prin 16. deputati, intre cari de prezentu 14. candidatii ungriloru; 2. candidatii partidei natiunale romanesci. Comitulu centrale organizatu inca in 1848 si intregitu la 1861. numera preste 520. individi, si intre acestia 56. romani de sange, ci cei mai multi ungru de sentiuri.

Astfelu va fi pricependu si celu mai scurtu la vedere — care scie câ comitetulu e „totum fac“ cum ni merge noua de bine a casa de candu s'a inaugurat constitutionalismulu liberale ungrurescu:

la Tinc'a amu fostu batuti in capu, alungati in Crisiu ierna; la Borode detto; la Ceica anariti, negagiti pana in suflutu; la Beinsiu eludati, la Ugra nici cum; la Margit'a si-duce bine aminte poporulu de martirii Crisiani cu pop'a lui. Vedi „Steu-a Bucovinei“ depre atunci pentru câ la noi libertatea vocei publice se sugrumase la 1848 candu candidara pre Pascuti; etc. apoi cu caus'a limbei.

Egemonistii de la centru nainte de tote la „restauratiune“ urmarira politic'a resbunarei; de a simpatiatu numai, mai nainte, unii din diregatorii nostri cu caus'a romana, au fostu condamnati; aceast'a o scimu cu totii: diregatorii nostri „romanii adevrati“, astadi, unii privatisedia, unii au mersu in alte comitate; altii, precum dice poctulu, luandu din nevoi poterc, se fecera advocati; si asta-di in Oradea m. Beinsiu, Vascon etc. i-vei aflà pre ei aperându causele poporului: si apoi cine le-au ocupatu locurile? Cortesii, si clientii; sub ocrotirea parintiesca a acestor'a caus'a limbei, si a tuturor intereselor romanesci fàra neci o indoiela câ va fi ajugandu in culmea fericirei, si a prosperarei comune.

Oradea M. 14. ian. 1868.

Liciniu Stolone

Mortulu imperatu Massimilianu in Triestu.

Sub acestu titlu serie unu corespond. d'in Triestu, 15 jan. urmatoriele:

In pace si lenisce a sositu „Novara“ cu cadavrulu mortulu imperatu in portu. Era nopte intunecosa si abiè s'a observatu candu sosi.

Triestienii erau in acceptare inca de la amedia-di si pre tote stratele, pre tote locurile domnià miscarea cea mai viua. Pre unde mergeai pre strade observai pregatiri pentru primire sêu altu somnu ce stâ in legatura cu solenitatea de doliu care cuprinde anim'a tuturor triestinilor si, potiu dice, a tuturor austriaciloru. Ici se vindea unu memoriu cu titulu bombasticu: „Ricordo del 16 Gennajo 1868, giorno in cui Trieste ammantata a lutto rendeva l'ultimo tributo d'affetto all' Augusta Salma Ferdinando Massimiliano imperatore del Messico“ (Aducere a minte de 16 ian. 1868, diu'a, in care Triestu invelitu in manteu'a de doliu dede ultimulu tributu de afectiune inaltului cadavru alu lui Massimilianu imperatorele Messicului.) Colo se ideasau omenii pentru a cumperà alta brosiura intitulata: „Tradara infamulu Lopez.“ Ori unde se afla vre-o fotografia de a imperatulu Massimilianu, vedi grupe de omeni, mai alesu d'in starea mai de diosu, cari pleni de compatimire vorbescu de trist'a sorte a nefericitulu imperatu.

Multimea pre molo si in portu totu cresce, abiè te poti vîri printre massele de omeni, cari ascepta in desiertudupa „Novara.“ Suntu 5 ore si inca nici unu semnalu nu se pote

vedè d'in turnulu de luminare. Sorele apune, se face nopte, intunerecu si asiè se pierde cea mai mare parte a celoru de fatia.

Deodata se ivesce d'in departare una lumina mica pre mare, in turnulu de luminare se observa unu semnu si d'in fregat'a „Schwarzenberg“, care diace aici in anghira de mai multe septemane se radica o racheta. Indata dupa ace'a se areta inca una lumina pre orisonulu departatu, apoi alt'a si asiè mai multe dupa olalta. Semnele se repetiescu si lampele se apropia totu mai tare pana candu in fine se grupeza in arcu in giurulu lui „Schwarzenberg.“ Tota flot'a austriaca de resboiu a venitu in portu. Intre vaporele de resboiu nu scieamu care este „Novara“ pana candu ni-o aretara nescie oficiari de marina.

„Novara“ este ace'a-si fregata cu care arciucele intreprinse o caletoria in giurulu pamentului in serviciulu sciintielor, este aceea-si, care la 14 aprilo 1864 sta gat'a la Miramare pentru a duce pre Maiest. Sa Massimilianu imperatulu de Messicu, atunci „imperatu de 4 dile“ in nou-i imperiu. Ce diferintia intro atunci si acum! Scen'a de atunci mi se legana si acum innaintea ochiloru. Era o di frumoza de primavera. Pre la 2 ore d. a. imperatulu si imperates'a parasira castelulu si pornira catra portu pintre sirurile multimei de omeni cari scuturandu-si naframele strigau „Vivat!“ si „Evviva!“ innaltei parechi, carea prin acesta salutare se pareà mai multu miscata decâtu imbucurata.

Intre vivate entusiasteco se sue Massimilianu si Siarlot'a pre barc'a de pompa, care-i duce pana la „Novara.“ Cum stau ambe statùrele placute in barcaro'a frumoza! ochiulu se delecteza de frumos'a privire! Ei suntu creati unulu pentru altulu si nascuti numai pentru fericire! Tunurile saluta si matrosii striga ur'a! Imperatulu Massimilianu e pre „Novara.“ Elu si-intorce privirea spre Miramare si o lacrima limpoide se observa in ochiu-i vènetu. Nu voiu nità neci odata privelisceca acest'a! Cu diece minute mai tardiu se puse „Novara“ cu totu cortegiulu in' miscare si pornindu de a lungulu portului disparu d'in ochii numerosei poporatiuni adunate.

Ace'a-si fregata care l'a dusu atunci-a, lu-readuce astadi. Inse ce revodere! Acum nu vedi naframe falfaindu, nu audi neci unu „Evviva“, neci unu „ur'a“, renforcerea se-ntempla intr'o nopte lina si posomorita pre candu plecarea a fostu atâtu de plina de bucurii.

Intre oficiarii de marina se impra scia câ fulgerulu scirea: Novara a sositu, amiralulu este aici. Pre Novara domnesce o tacere mormentalo. Sierulu diace in partea d'in deretru a naiei unde de comunu se afla apartemintele comandautelui. Inaintea usitiei stau doi fetiori cu sabie trase.

Usi'a se deschide, unu floru trece prin membrele celoru ce intra, — innaintea mea stâ cadavrulu imperatulu Massimilianu. Nice unulu d'intro cei intrati nu cutoza sê dica vre unu cuventu. Partii micei capele suntu obdusi cu negru si de o parte se vedu insemnele messicane. Ochiulu omului se abate dela celelalte embleme si decoratiuni si se'ndrepta nemiscatu la sieriu, abiè potendu crede, câ anim'a atâtu de mare a nobilelui barbatu a potutu aflà locu intrunu spatiu atâtu de micu.

Sierulu s'a datu pentru mortulu imperatu d'in partea republicei messicane. (Celu de arame tramesu d'in Vien'a la Pola, a fostu prea scurtu.) Este facutu d'in celu mai nobilu lemnu de rose si areta d'ina afara sculpturole cele mai fine. Pazeza pre unu postamentu simplu, la alu carui capetu d'innainte este o cruce alba totu asiè de simpla. De ambe laturile suntu câte trei lumine de cera si doue stau la capete. La capulu sierului diace o perina de catifea negra pre care se vede coron'a imperatulu messicanu si peleri'a de arciucele austriacu. Trei corune infrumsetieza sierulu, un'a de la marin'a d'in Pola, a dou'a de la guvernatoriulu d'in Ternariffa si in fine a treia — de la garnison'a messicana d'in Quere taro. Pre inimicu lu-ucisera, dara omului nobilu nu voira a-i denegà pietatea.

Ser'a sosira arciucele Leopoldu si Ernestu si pre la 10 ore arciucele Carl Ludovicu si Ludovicu Victoru. Ei fara salutati de comandantele cercului de marina si de capitanulu de fregata Radonnetz, de prefectulu d'in Miramare, care a fostu amicu intimu alu imperatulu — si traseră in etagiulu antâiu alu otelului de la Ville, in acele-si chilie, in cari a locuitu in ver'a d'in urma regin'a Belgiului, candu veni dupa nefericit'a imperatesa Siarlot'a spre a o duce la Brussela.

Pre o barcarola ce sta gat'a in portu facura ambii arciucei inotiti de capitanulu Radonnetz calea pana la „Schwarzenberg.“ Arciucele Carolu Ludovicu avea in manu a corona mare, impletita in gradin'a de la Miramare chiaru d'in acele grupe mice de tufe de lauru, cari le sadise si cultivase cu predilectiune însu-si arciucele Ferdinandu Massimilianu. Pre trei frundie lato ale coronei stan inarise cu litere de auru cuvintele: „nouitatulu frate“ — „nobilulu erou“ — „adevratulu crestinu“. A tienutu multu pana candu arciucele ren-torseru de la „Novara“

16. jan. Pre candu se erepà de diu'a se incepu salutare „Novarei“. Fregat'a „Schwarzenberg“ dimise prim'a impuscatura, apoi urmà in intervaluri de unu minutu „Elisabeta“, „Saida“, „Adria“, „Minerva“ s. c. l. fie care puscatura lovescu mai antâiu in mare si norii de fumu se rostogolescu in departaro de asupra fatiei marci: e unu aspectu forte pitorescu. Eit care pocnitura se refrange de muntii litorali si resuna iudie-citu. In momentulu acest'a incepu a sunà tote campanele cetâtii si tote năile si-radica semnele de doliu. Asiè se saluta „Novara“ in portulu patriei!

Candu si candu erà seninu, si de si nu esise sorele d'intro

nori, și negur'a a supra mării eră destul de desă, se putea totuși vedea cu oresicare chiaretate totuși planul. Năile de bataia, precum amu memoratu, sunt asiediate în semiceru, și „Novara“ stă la mediu-locu, asiè cătu privește de adreptulu câtra Molo San Carlo; chiaru langa „Novara“ stă năi'a de doliu, séu, precum o numesc aici „Gallegiante“, pre care are a se aduce cociugulu de pe „Novara“ în molo. Acésta „Gallegiante“ e ornata cu o pompa necomparabile. O descriere amenunța n'ar potè infatisia într'o icona deplina decoratiunilor pitoresci a le năii. Peste totu semena cu unu ceriu, care de-a-supra se finese într'o corona nemesurata.

Ceriu e facutu d'in metasa négra, a careia margini sunt argintite. Laturile, formate d'in panura negra, depindu a-fundu în mare. În partea d'in ainte se vede unu angeru gelitoriu, tienendu într'amendou manele cunune de lauru; la spatele lui diace unu leu dormindu, ca o imitatiune a leului de de pre monumentulu ridicatu în onorea cadutilor de la Lissa. Unu tapetu largu, intretiesutu cu argintu, se întinde pe pavimentu, și depinde liberu, în partea d'inderetru a năii, de mai multi coti în mare. În mediuloculu acestei năii și sub ceriu de tronu este radica unu catafalcu, pre care a se asiedia sicriulu. În cele patru anghieri stau nisce cavaleri impancerati cu lance și baltage d'in cabinetulu de arme d'in Vien'a. „Novara“ și mai multe năii d'in portu au avutu stindarde imbracate în doliu. Numai acela care cunosc vieti'a de pre mare, și-pote face o intipuire despre impressiunea, ce facu atari stindarde. — Pe strade, în portu și în molo tote respira a vieti'a. Nenumerate caso în vecinate și pe strade sunt invescute în albu și negru. Ospetari'a Grande, edificiulu bursoi, dar mai cu sema cas'a magistratuale pe piati'a Grande sunt decorate cu o pompa, ce nu se pote descrie. Tribunele, de cari se afla mai pe tote stradele, asidere sunt invelite cu panura négra și pline de unu publicu alesu. Tote ferestrele sunt deschise și areta capete de fete simtitorie și facie seriose de dame. Pe strade se vede o miscare necurmata în sus și în diosu. În dilele din urma numerulu strainilor eră atātu de extraordinariu, câtu de ani nu s'a vedutu asemene. D'in totu impregiurulu s'au adunatu omeni cu muieri și copii, ca se pota vedea cociugulu archi-ducelui, pre care lu iubiau atātu de multu!

În fine militarii facu ordine în multime. Molo se desierta, și numai acei-a, cari au capetatu bilete de la comand'a cercuale de marina, au potutu asista. Pe tiermuri, cu faci'a câtra mare, se punu în linia sub comand'a suprema a Generalului-Maggiore, ducele de Würtemberg, mai multe batalione de infanteria, și pe molo se duc mai multe companie de infanteria de marina.

Încetu-încetu se aduna pe molo tote personalitatile invitate spre primire: comand'a cercuale de marina, care a condusu solemnitatele, guvernatoriulu, și oficialii locutiunintiei, deputatiunile cetatiloru dalmatici, deputatiunile cetatiloru dalmatice, croate, istriane și unguresci, deputatiuni de marina d'in tote tierile, oficiali de marina englesi, francesi și italiani, municipiulu d'in Triestu, camer'a comerciale, și mai multi raportori de la foile d'in New-York, Londr'a și Vien'a. De la curte inca au fostu mai multi. Suna 10 ore. Carulu giganticu funebrele se apropia de câtra cetate. Nu peste multu vine și preutimea cu episcopulu în frunte și dupa ea archi-ducii Leopoldu, Ernst, Ludovicu Victoru și Carolu Ludovicu în uniforme de generalu. Impregiuru domnesce o lenisce solemnă. În minutulu asest'a s'a luat cociugulu cu cadavrulu de pre „Novara“ și s'a dusu pre „gallegiante“, și mersulu funebrele de pre mare se pune în miscare. Acestu-a a fostu momentulu celu mai solemn în tota ceremoni'a. Câtra gallegiante se mai alatura mai multe baree. Inca totu lenisce profunda. În fine cadavrulu se pune pe uscatu între sunete de tunuri și campane. Apoi episcopulu cu asistinti'a mai multor preuti a binecventatu cociugulu. Sub binecventare s'au vedutu mai multe lacrimi, mersulu s'a pus orasi în miscare dupa programulu prescriu: înainte carului eră preutimea, și dupa cociugu au urmatu nemidilocitu fratii mortului, apoi coialti archi-ducii, vice-admiralulu Tegetthoff, mai multe corporatiuni și deputatiuni. În fine sicriulu s'a mai binecventatu odata la statiunea călei ferate și s'a pus pe caru. Archi-ducii se departara, și Massimilianu face caletori'a cea mai de pre urma.

Noutati Straine.

Publicistii se ocupa de nou în mesura mare cu cestiunea orientului. În foile francesi și italiani aflănu corespundintie nenumerate despre Serbi'a, precum și despre pasii întreprinsi de poterile apusene. Diurnalulu „Liberté“ scrie despre afacerile orientului urmatoriele: „Austri'a și Angli'a și-au castigatu numai de putinu tempu informatiuni precise despre tractatele de defenza și ofensa, legate între Serbi'a și Muntenegru pentru latirea și marirea teritoriului lor spre daun'a Turciei. Austri'a a fostu cea d'antău, care a adresatu întrebare câtra principele Serbiei pentru nebasatele ei pregatiri de resboiu; nu multu dupa acésta s'a alaturatu și Franci'a la provocarea Austriei, în urma Angli'a a tramisu o nota la Belgradu în 26 dec., în care principele se face atentu, sê încete pregatirile belicose și sê se lasc de amenintăriile îndreptate în contra Portei. Acésta nota reproba definitivu „portarea provocatoria a guvernului serbescu fatia cu Suseranulu.“

O corespundintia d'in Belgradu a diurnalului „Italie“, merita a fi cunoscuta celu putinu în estrasu. Corespundintele dîce, câ preamblandu-se cu unu

barbatu de statu alu Serbiei, acestu-a i-a indegetatu pre Zimony, dîcandu: „Eca panditoriulu Austriei, elu ne observa și se incunoscintieza despre toti pasii nostri, în urma ne denuncia poteriloru apusene. Poti vedea, câ Austri'a ni este prea la spate; dandu-ni-se ocaziune, o vomu indeparta încātu-va.“ Prin dechiaratiunea acésta se esprime dorinti'a serbilor, ca partile Austriei d'incolo de Dunare și Sav'a sê se rumpă de câtra ea, și sê se adneseze la Serbi'a. D'almintre Serbi'a se pregatesce de resboiu, la primavera va stă gat'a, și apoi erumperea nu se va amană multu tempu. Influint'a Rusiei asupra Serbiei cresce într'o mesura necrediliuta, și asta-dise observa mai în tote: în uniforme, armare, tactica și esercitiulu strategicu. Dreptu câ calcularea se face în piastri serbesci, dara solvirile se întempla în ruble rusesci; se pare, câ argintulu, devenitu asiè raru în Rusi'a, s'a strapusu totu în Serbi'a.

Diurn. „Courrier Français“ comunica urmatoriele inscintiari din Londra: „Relatiunile între Franci'a și Rusi'a s'au recitu forte în timpurile mai d'in urma. Se vorbesce, câ Franci'a ar' fi cerutu prin o nota lamuriri de la Rusi'a despre pregatirile sale de resboiu. Se mai vorbesce, câ Rusi'a n'a subscrisu not'a poteriloru apusene îndreptata câtra Serbi'a.“

Diurn. „Patrie“ inca e forte esacerbatu pentru ambitiunea nemarginita a Rusiei. E de parere, câ bine aru face poterile apusene, dacă aru pune odata capetu agitaciunilor rusesci d'in Orientu; dar situatiunea totu-si nu o considera de periculosa pana atunci, pana candu poterile apusene se voru opune cu unanimitate încercărilor Rusiei. „Barometrulu, — scrie „Patrie“ — care servece de îndreptariu cabinetului rusescu, e în Londra și Paris. Dacă domnesce aici pace și lenisce, Rusi'a inca si-înfrena ambitiunea; candu inse acolo se areta resboiu și turburări, neci Rusi'a nu intardia a-si descoperi planurile. Cu unu cuventu poterea Rusiei în Orientu se rădima pe debilitatea poteriloru de la apusu, și sub debilitate intielegemu: diverginti'a pareriloru, discordi'a și batai'a.“

Sê mai luănu notiția și despre unu articlu mai prospetu alu diurnalului de Petropole „Golos“, care ataca fara crutiare sistem'a guvernamentale de astadi a Ungariei, și afideza pre sclavii austriaci cu simpatie rusesci. Diurnalulu acésta crede, câ Rusi'a e chiamata a elibera pre crestini în Turci'a, și pre slavi în Austri'a. — Promisiunile despotismului și ale tiraniei sunt numai curse, de cari, credemu, se voru scîferi sclavii nostri.

FRANCIA „Opinion nationale“ aduce unu articlu forte interesantu scrisu de Guérolt și intitulatu „Une guerre sans idée (o bataia fără idea).“

„De unu tempu incoce omenii pretotindenea nu vorbescu despre altu ce-va decâtu despre posibilitatea neamanabile a unui resbelu. Dlu ministru de resbelu se dechiară inantea camerei, câ Europ'a în tote pârtile se inarmeza și câ starea de acum nu pote remanê multu tempu. Omenii de la ministeriulu de marina și resbelu vorbescu despre atari pregatiri, ca și cari putine s'au mai vedutu. Foiele d'in provincia primescu epistole resbelice de la barbati d'in sinulu ministeriului și comisarii politicienesci capeta ordinatiuni pentru a pregati poporulu pentru unu resboiu eventualu. Intemplările inse au o însemnatate cu multu mai mare decâtu vorbele gole. Magazinele nostre sunt pline, fortaretiile intarite și pline de arme. Pe langa aceste legea cea mai noua, prin care se immultiesce numerulu armatei la sum'a de 1.200.000 și 5 clase d'in gard'a mobile se punu la dispusetiunea guvernului, a miscatu tota tier'a. Asiè daru ne vomu bate, cu cine? Pentruce? Nu scie nimine. Dar' atât'a se scie câ tote foile legitimiste urgeza neincetatu resbelu în contra Italiei. Acésta dupa parerea loru se vede a fice-va lucru naturalu. Loru li-ar' placè — precum dice proverbiulu — a omori doue musce cu una lovitura, li-ar' placè a nimici Italia, a careia existintia o tienu de necompatibile cu domnirea seculare a papei și li-ar' veni bine la socotela, dacă imperatululu si-ar' nimici însuși operatululu sêu. Acésta ar' fi unu pasiu pentru restituirea dinastiei Bourboniloru. Asemene politica ar' fi placuta credintiosiloru lui Enricu V, dar' d'in pariea imperatululu ar' fi una sminta. Înarmările nostre dara nu potu fi îndreptate contra Italiei, fiindu câ debilitatea acesteia nu se pote mesurâ cu pregatirile nostre, cari nu mai au capetu. Sêu tempestatea se pregatesce a crumpe contra Prussiei? Inse Prussia n'a vatematu drepturile nostre. Ea numai s'a folositu de neutralitatea nostra în câtu i-a statu în potere. Ea nu e de vina, câ dandu mana cu Italia, a adusu pre Austria între doue focuri. Prussii'a s'a maritu, și în nesuinti'a sa nu numai câ o-amu impedecatu, ci i-am datu și mana de ajutoriu. — Almintre acum asiè ni-se pare, câ este seriosu determinata a se retienê, și a nu trece marginele tierci sale. Dacă amu provocâ resbelu contra ei, numai pentru câ a seceratu în anulu trecut gloria și învingere, chiaru asiè amu face ca atare duelante acatiou. —

Nu credemu, câ poporulu nostru agronomicu sê fie atātu de simtitoriu în cestiunile de onore, încātu sê fie gat'a a-si sacrificății numai pentru ca se veda care e mai tare: Prussi'a séu Franci'a?

BULGARIA. În Bulgaria — scrie diuariulu „Narodnost“ — o conjuratiune si-desvolta tota activitatea pentru liberarea patriei sale. Afacerile sunt conduse prin „comitetulu bulgaru secretu.“ Statutele societății sunt statorite și detiermurite în 11 puncte. Punctulu alu doilea otarese scopulu conspiratiunii. Acestu punctu e: „Scopulu și chiamarea societății e liberarea patriei prin ori-ce mediu-locu și modru, adeca: séu o Bulgaria nedependente, — séu o Bulgaria de-sine-statoria sub suseranitate Portei, — séu o Bulgaria confederata cu poporele d'impregiurulu sêu.“

Juramentulu, care se depune prin fie-care initiatu, suna asiè: „Me juru pre onorea mea, înainte a lui Domnedieu și a onoratei a lunări, câ în tota vieti'a mea, pana la morte, nu voi descoperi nimica din ori-ce mi se va comunica. Me juru și promitu, câ voi contribui d'in tote poterile cu concursulu meu la eliberarea patriei mele. Me juru și promitu, câ mi voi sacrifica vieti'a și tote facultățile spre acestu scopu santu. Me juru și promitu, câ me voi supune cu resemnatiune deplina totoror legiloru și ordinatiuniloru acestui comitetu centrale bulgaru, și promitu pre langa aceste silentiu și secretu deplinu. Promitu totodata implenirea sincera și conscientiosa a obligamintelor mele. Dacă, d'in contra, m'asiu face vendiatoriu, me dechiaru, câ me voi supune judecătii tribunalului aceste societăți, carele va avè a me aperi și condamnă în întiolesulu dreptății. Me juru!„ — Dupa recitarea juramentului întregu, tota societatea saruta pre membrulu nou.

MUNTENEGRU. Tractările între Muntenegru și Porta în privinti'a portului de la Marea-adriatica anca nu s'au finitu. Port'a a respinsu pretensiunea lui Cernagora, care-i propuse ca Turci'a sê abdica de portulu de la Spizza; în urm'a carei-a consului principelui Nicolau și-mai moderara pretensiunile, și acum se crede câ voru potè areta ce-va resultatu. Dupa „Ind.“ la marginile muntiloru negri veghiéza o potere amicabile pentru ca pacea sê nu se conturbe nice d'intr'o parte.

GRECIA. Ministeriulu s'a schimbatu. Presedintele noului cabinetu este presedintele Curtii de casatiune, Moraitinis. Ministru de resbelu e Melios es-ministru alu regelui Otone, care a contribuitu la caderea lui. Celu de finace e Vanupulos, unu medicu, celu de afacerile straine Vilacritis, omu de litere și es-ministru. Celu de marine Suchinis și celu de interne Menesis, advocatu și es-presedinte alu Adunării. Acestu ministeriu, de-si forte nationalu, este inse mai multu unu ministeriu de tractatiune între pace și resbelu, și nu este de speratu, câ va avè durata lunga.

În privinti'a referintielor Grecei și Candiei facia cu Inalt'a Porta cetimu în „l'Avenir National.“ Faptulu câ insurectiunea candiota a luat nouă desvoltări, este acum mai oficiale. Cabinetulu Aali-Fuad, care promisese Sultanului d'a impaciut Cret'a a perdutu totu credetulu sêu și mantienerea lui la potere e privita ca imposibile. Aali se desparte acum de colegii sei și propune chiaru, ca Turcia se renuncie de insul'a revoltata. Pentru momentu nu s'ar permite Candiotiloru a se anesâ la Grecia, inse li s'ar concede autonomia completa sub rezerv'a, câ voru fi guvernati de câtra unu principe crestinu a carui numire ar fi lasata alégerii Sultanului. Se pote admite, câ deca Sultanulu va primi acesta programa, insurginti'i voru responde: „E prea tardiu!“ și câ atunci slabitiunea lui Aali pasi'a va fi totu atātu de veduta ca și a lui Fuad. Acum se lupta între sine doué partite pentru castigarea carmei cabinetului, care direge inca afacerile: parti'a care se numesce turcesca și parti'a clericalu.

Cu privire la cele de mai nainte avemu sciri mai recinti în „Indep.“ a carui corespundintie d'in Constantinopole scrie, câ:

intrerumpendu-se pertractările între marele yiziru și insurgenti d'in Candi'a, batalia éra-si a eruptu cu tota inversiunarea. — Alteum insurgenti au putiena sperare de învingere câ-ci domnesce lipsa mare între ei. Nemicu nu potu cumpérâ din tier'a, tote trebue sê le aduca d'in Grecia; apoi guvernulu și comitetulu d'in Aten'a n'are atâte parale, ca sê pota provedè 50.000 de insurgenti și emigranti cu tote cele trebuintiose.

În Constantinopole éra-si se vorbesce despre crisea de cabinetu. Sciri mai detaiate despre caracterulu crisei n'avemu pan'acum; inse caderea lui Fuad și Ali se crede securu. Precum se vede dar' partitulu teneru turcescu va sê triumfe, ce e de doritu în totu casulu.

Varietati.

* Carolu Spojnocha, renumitul istoric polonu a repausat in 11. l. c. Immormentarea i s'a celebratu cu mare pompa.

* Maiest. Sa a intaritu alegerea dlui Dr. G. D. Teutsch de superintendente alu besericei evangelice in Transilvania.

* Despre ceremonie cu cari se voru deschide consultatiunile delegatiunilor se scrie: Domineca la 19. l. c. se voru aduna pentru constituire in salele menite pentru consultatiunile lor. Luni inainte de amedia-di voru fi primite d'in partea Maiestatii Sale in presinti'a ministrilor imperiali, cu care ocaziune fie-care delegatiune va fi intrudusa in deosebi la Maist. Sa prin ministrulu presedinte si dupa salutare fie-care membru alu delegatiunei va fi recumendatu Maiest. Sale.

* In Bucuresci a esitu de sub tipariu alu II. apendice la codicele romane, cuprindendu constitutiunea, legea electorale, legea gardei cetatienesce, legea asupra monetei nationale si tote legile, decretale si regulamintele de la novemb. 1865. pana la novemb. 1867 cu anotatiuni, trimeteri si coordonarea testurilor de B. Boerescu. Pretiulu e 4 sfanti. Acestu volumu unitu cu codicele romane si apendicele I, cuprinde tote legile in vigore de la 1859 pan' acum.

* In caus'a imprumutului calei fierate d'in Ungaria dupa informarea ministrulu ung. de finance suntemu incunoscintiati, cumca suscrierile imprumutului s'oru incepu in 28 l. c. in Parisu si Pest'a; si voru dura pana la inceputulu lui faurariu. Modulile solvirei se voru statori in o siedintia ce se va tieni in institutul ung. de credetu fonciaru sub presidiulu dlui ministru de finance.

* In 6. ian. s'au impartitu la Parisu premii pentru espunatori de agricultura si cu acesta ocaziune Imperatoriulu a tienutu un discursu, in care dise la fine: Incuragiariile voru produce fructele lor; agricultur'a si industri'a voru continua mersulu lor crescundu; cei cari lucreza cu fecunditate pamentulu potu conta totu-de-un'a la sollicitudinea mea. Francia inavutita prin productele agricole, va ocupa totu de-un'a celu d'antaiu rangu pe calea progresulu si alu civilizatiunii. — Rouher a prochiamatu trei premii mari, unulu imperatului Rusiei, altulu imperatului Austriei, er' alu treilea lui Napoleonu, estu d'in urma pentru creatiunile de amelioratiuni agricole. Medalii de aur s'au oferitu la patru rusi si trei prusiani, s'a mai datu o multime de decoratiuni.

* In Poloni'a s'a ordenatu recrutare pre 15 l. c. Neodihna cresce pre di ce merge. Multi dintre indetoratii la militia, fugu in Galiti'a, d'in care cauza calile de comunicatiune intre Poloni'a si Galiti'a, suntu ocupate de ostesime rusesca, ca se impedece pre fugari.

* Consululu Americiei d'in Triestu a primitu de la guvernulu seu instructiune se nu se infatiosiedie la immormentarea imperatului Masimilianu.

* Sinucidere. Unu ostasiu d'in regimentulu de garnisona in Triestu la 12 l. c. s'a sinucisu prin unu glontiu ce si-lu indrepta in peptu. Nenorocitul a fostu invinovatitu, ca ar fi facutu insielatiune, candu a cumpertu carne pentru menagiulu comune, si pentru ace'a fu arestatu. Adevindu-i se inocintia a scapatu d'in arestu, acesta intemplantu inse intr' atata i-a caditu la inima, incatu l'a dusu la desperat'a otarire, d'a-si ciunt'a insu-si viet'a.

* Generalulu Tur se ocupa de cestiunea nationalitatilor. Mai decurendu a scrisu o brosiura sub titlulu: „La question des nationalités.“ Diurnalulu francescu „Siècle“ se dechiara magulitoriu forte despre brosiura cestiunata; in unulu d'in numerii viitori vomu vorbi si noi mai pe largu despre acesta brosiura a renumitului generalu.

* Unu caletoriu sositu d'in Transilvania ni spune, ca comunicatiunea, ce se intrerupsese acolo pre cateva zile, era si-lua cursulu seu. Caletori'a inse este inca totu ingreunata. Pre multe locuri neu'a este inca atatu de mare in catu fiindu redicata, de o parte si de alt'a a drumulu, ti-pare ca caletoresci printre nisce muri. In line'a de la Sabiu spre Aradu statiunea cea mai grea este cea dela S. Sabesiu pana la Sibotu spre Orestia. Economii spunu ca acesta ierna promite unu anu manosu. Lips'a de bucate si de lemne la cei mai serimani este tare sentita. Darile-su nesuportabili. — Vorbindu cu tieranulu ti-se intristeza inim'a. Elu se plange de tote, nu este — si diu neci nu pote fi — multiamitu mai cu nimic'a. Te intreba cu ingrigire: ore candu va fi si de noi mai bine?! Respundendu-i ce va magulitoriu, fruntea i se insenineza si espressionea fatiei lui ti-da se precepi, ce se petrece in pieptu-i incarcatu de suferintu, si ti-areta in tota candorea sa inim'a romanulu demnu de o sorte mai buna.

* In caus'a nationalitatiloru. Carolu Kerkápolyi, notariulu comisiunii esmise in caus'a nationalitatiloru face urmatori'a dechiariune:

Membrii comisiunii esmise in caus'a cestiunii nationalitatiloru au fostu conchiamați pre diu'a de adi pentru a se consulta. Obiectulu consultarii a fostu intrebarea: ca ore numit'a comisiune se-si incepa consultatiunile in 20 ale l. cur., care di si altcum a fostu prefapta pentru acestu scopu. Observarea terminulu amintitu se pare a o pretinde nu numai natur'a recunoscuta in comunu de urginte a cestiunii, ci si decisiunea casei represintative, prin care enuncia, cumca ascepta ca comisiunea se-si gate elaboratulu pana la finea lunei curinte.

De alta parte nu s'a potutu trece cu vederea acelu faptu, cumca dela aducerea decisiunii amintite totu cas'a represintativa a alesu in deputatiune pro mai multi membri de ai comisiunii nationalitatiloru, intre acestia pre presedinte si notariu, fara ca si-i fie absolutu dela participarea la lucrările comisiunii nationalitatiloru.

Asemenea nu s'a potutu trece, cu vederea nici acelu faptu, ca barbatii guvernulu sub decursulu siedintieloru delegatiuniloru n'ar' potè lua parte la pertraptările comisiunii nationalitatiloru.

Din aceste motive s'a statoritu, ca comisiunea nationalitatiloru, fiindu-se activitatea delegatiuniloru indata se-si incepa consultatiunile sale continuandu-le si sub decurgerea pertraptariloru bugetului. Respectivii voru fi incunoscintiati despre terminu prin presidiu.

Pest'a 14. 1868.

C. Kerkápolyi.
notariulu comisiunii.

* In caus'a plantarii tabacului prin o ordinatiune prenalta se dispune, ca:

Numai acele persone potu pretinde concessiune pentru a produce tabacu spre folosulu propriu, cari a) in intiesulu dreptulu comune sunt indreptatii a lega contracte onerose; b) cari n'au fostu judecati ca contrabandieri, neci opriti dela producerea tabacului pentru prevaricatiunea de accisu (securtare de proventu); cari — a fara de ace'a — adeverescu, ca posedu gradina de casa cu dreptu de proprietate seu dupa comunali.

Concesiune pentru a produce tabacu spre folosulu propriu se da personei insinuate numai pre unu spatiu, care nu pote fi neci mai micu neci mai mare de 20 stangeni □ inse insinuatulu i-va sta in voia libera a pretinde inca cate 10 stangeni □ pentru fiecare membru barbata d'in famili'a sa, care e mai betranu de 16 ani si in intiesulu puntulu mai de susu e indreptatitu la acesta, dar' spatiulu totalu nu pote trece 70 stangeni □.

Celu ce a capetatu concessiune pentru a produce tabacu spre folosulu seu, e detoriu a plati afara de provisiunea de inspectiune (plat'a finantiloru), care e unu florinu, si tacs'a de consumu, care s'a statoritu in 20 cr. dupa fie care stangenu patruu.

Cari producu tabacu pre langa concessiune — pre sem'a erariulu (pentru monopolu — trafic) seu pentru esportu, nu potu capeta concessiune spre a produce tabacu pentru folosulu propriu; respectiv'a comisiune ce rescumpera tabaculu, li va lasa d'in productiunea loru propria dupa capu — cate 12 poundi de tabacu ordinariu depunendu respectivii indata tacs'a de consumu, care s'a statoritu in 20 cr. dupa unu florinu, — si despre acesta voru capeta documentu de rectificare.

Insinuările pentru concessiunea de a produce tabacu spre folosulu propriu suntu a se face pana la finea lunei Fauru d'in anulu 1868 la antistia comunale, in scrisu seu cu verb'a.

* Esplosiunea Vesuviului. Precum cetimu in diariulu neapolitanu „Il progresso nazionale“ esplosiunea Vesuviulu inca nu a incetatu; lava si conusi'a vomata e cu multu mai fierbinte acum, decatu a fostu in timpii de mai inainte. In dilele 28. 29. a lum trec. s'a observatu oresi-care lenisce, inse de atunci erumperile violente sunt totu mai dese, si cutriaturele produse de acele sunt atatu de puternice, in catu „observatoriulu“ care e asiediatu langa polele muntelui in departare de 1/2 ora a suferitu stricatiuni insemnate. Miscarea instrumentiloru asiediate inca predicu cu punctualitate poterea erumperei, ce se pote astopta in totu momentulu, si asiè periculu ce aminintia „observatoriulu“ se pote prevedè: incetandu de la misca instrumentele nu preste multu tempu inceta si esplosiunea; si a supra craterulu se inaltia unu noaru desu de fum negru; aerulu de a supra craterulu inainte de erumpere se curatiesce. Una delegatiune compusa d'in barbati scientifici in frunte cu profesorulu Palmieri s'a folositu de ocaziunea venita si s'a incercatu a se sui pre popicu care este cam de 1 1/2 ora departe de unde se face si pornirea catra calea cea periculosa.

Delegatiunea a voit a lua in vedere stramatările locali intemplate in culmea popiculu in dilele d'in urma.

Scopulu inse nu si l'a potutu ajunge, ca-cu abiè morse pana la partea resaritena a popiculu, ce se numesce „Pompeji“ esplosiunea erupse cu atata potero incatu unele fruste de lava se aruncau la inaltime de 300 metri (stangeni) si asiè invetiati nostri au fostu siliti a o lua inderetru intr'o adevrata ploia desa de lava.

Publiculu curiosu adunatu in unu numeru forte insemnatu nu-i este concesu a merge mai apropo de „cas'a cremitului“ fiind ca cu curgerea lavoi preste mosura fierbinte d'in costele muntelui s'a intemplantu mai multe nenorociri.

Cetatea Resina, care e asiediatu de a supra Erculanulu, Portici si Torre del Greco langa polele muntelui precum si orasiele in lungimea golfului neapolitanu nu sunt secure ca ore periculu, ce le-a ajunsu in anulu 1861. cu ocaziunea de atunci, potè-lu voru incungiura estu tempu, dupace directiunea observatoria are prospetu de una cutremurare cumplita. D'in raporturile oficiose a le directorelui „observatoriulu“ si profesorulu Palmieri estrageinu urmatoarele date:

In dilele d'in urma d'in erepaturele popiculu a inceputu lava a erumpe cu atata potero, incatu a ajunsu in doue zile in apropiarea observatoriulu cu una iutime de 1500, intr'o di, ce daca ar fi mersu totu asiè, lava ar' fi ajunsu adi in cetatea Resina. — Si acesta s'ar' fi si intemplantu, daca lava ar' remane fluida si fierbinte, si numai decatu incepe a se intari si asiè lava prospeta se impedece in curgerea sa mai de parte. Din acesta cauza dara n'a potutu ajunge in Resina. Puntulu, unde s'a opritu curgerea lavei si inpregiurulu caenia si-a formatu o pestera semicercuale, fara indoela nu va fi punctulu din urma, inse lava numai atunci va curge mai departe, daca va furma alta esplosiune. Dupa seirile mai noue in 9 a l. c. s'au simtitu pe langa Vesuviu in departare de mai multe mile loviture asiè de cumplite, incatu in beserica franciscaniloru d'in Capodimonte au picatu diosu toti santii de lemmu.

Sciri electrice.

Viena, 18 ian. Eri la 8 ore ser'a sosti una trasura separata cu cadavrulu lui Massimilianu, de unde cu unu conductu de curteni si de militari, intre nenumerat'a multime a cetatieniloru adunati fu petrecutu in locuint'a imp. unde fu primitu de catra famili'a imp. Asta-li dupa amedia-di se va va face immormentarea solena. D'in parte oficiale se anuncia ca seirile despre fortificarea Vienei nu sunt intemciate.

Vien'a 18. ian. Guvernulu are intentiunea de a propune lege noua pentru camer'a comerciale. Arcid. Rainer ar fi desemnatu de presedinte alu casei boieriloru, era Schmerling de vice-pres. Membrii delegatiunii de d'in coce tienu asta-li consultare preliminaru. Julia Ebergenyi (inveninatòria contessei Chorinsky), in urnarca parerii mediciloru de la tribunalulu, fu transportata in cas'a smintitiloru, ca un'a ce ar suferi de bola spiretuale.

Zagrabia, ianuaru 18, Deputatii d'in Fiume protestandu a esitu d'in dieta si mane se voru rentorce a-casa in Fiume. Marti-a se va tienè scidintia.

Vien'a, ianuaru 18. (Ser'a.) Adi dupa prandiu s'a dusu cadavrulu lui Massimilianu in cripta capuciniloru participandu la acesta ceremonie o multiame mare de omeni cu cea mai adenca compatimire.

„W. Abdpost“ de asta-di rentorcundu-se la program'a guvernulu anuncia, ca politic'a esterna de acum a guvernulu nici odata n'a tientitu ca prin programe cu frase frumose se corumpa opiniunea publica, pentru ca si-a alesu de principiu sustienerea pacii europone.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

Invitare de Prenumeratiune

la Diurnalulu

„F E D E R A T I U N E A“

care va esi de patru ori in septemana Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a si Domineca demineti'a.

Pretiuurile de prenumer.

Pentru Austria:		Pentru Romania:	
Pre 3 lune	4 fl. — cr.	Pre 3 lune	1 galb.
„ 6 „	7 fl. 50 cr.	„ 6 „	2 „
„ 1 anu	15 fl. — cr.	„ 1 anu	4 „

Pentru insertiuni a se vedè notiti'a d'in fruntea diurnalulu.